

незалежного аудитора»/[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apu.com.ua/content.php?lang=ukr&c=page.php&id=74>.

Смілка О.В.,
студ. гр. ЕОАм – 11,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Чубай В.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

АУДИТОРСЬКИЙ ПРОЦЕС: ЕТАПИ, НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ІСНУЮЧІ НЕДОЛІКИ

На сучасному етапі розвитку України існує низка проблем щодо забезпечення ефективного механізму здійснення аудиторської перевірки, що в свою чергу, не дозволяє повною мірою здійснювати гармонізацію аудиторських процедур. Актуальність проблем пов'язаних з аудиторським процесом, зростає в умовах європейської інтеграції, яка передбачає підвищення рівня якості аудиторських перевірок.

Вагомий внесок у дослідженні аудиторського процесу зробили такі відомі вчені як: Р. Адамс, Е. Аренс, Ф. Дефліз, Р. Додж, Д. Кармайкл, Дж. Лоббек, Р. Монтомері, Ж. Рішар, Дж. Робертсон та інші. Проблеми формування етапів процесу аудиту та їх сутність досліджувались у численних наукових працях зарубіжних (Ю. Данилевського, В. Подольського, Дж. Бедді, В. Суйца, Г. Дженік, А. Терехова, А. Шеремета та ін.) та вітчизняних авторів (М. Білухи, Ф. Бутинця, Н. Дорош, В. Пантелєєва, О. Петрик, В. Рудницького, Л. Сухаревої та інші).

Аудиторський процес – це сукупність організаційних, методичних і технічних прийомів, що здійснюється за допомогою певних аудиторських процедур [3]. Варто зазначити, що не існує єдності поглядів щодо кількості і назв етапів аудиту як у європейських, так і в українських науковців. У відомій роботі в галузі теорії та практики аудиту «Аудит Монтомері» [2], її автори визначають такі основні етапи будь-якої аудиторської перевірки як:

1. Ознайомлення з персоналом і планом.
2. Отримання (або поповнення) і документальне оформлення інформації про клієнта, структуру контролю, включаючи в окремих випадках засоби контролю для оцінки внутрішнього ризику і ризику в процесі контролю.
3. Розроблення плану проведення перевірок аудиту.
4. Здійснення додаткових перевірок засобів контролю (після проведення перевірок на суттєвість), які дають змогу підвищити рівень впевненості стосовно окремих цілей аудиторської перевірки і бухгалтерських рахунків.
5. Проведення перевірок на суттєвість, оцінка і реєстрація достатньо вагомих доказів того, що інформація, відображена в звітності та інших фінансових документах, є обґрунтованою і дає змогу досягти відповідних цілей, які стоять перед аудиторською перевіркою.
6. Виконання кінцевих аналітичних та інших процедур, а також аналіз і оцінка результатів аудиту.
7. Складання аудитором звіту і надання інформації про недоліки в структурі контролю (класичний підхід).

Український вчений М. Білуха виокремлює такі етапи аудиторського процесу: організаційний; дослідний; узагальнення та реалізація результатів контролю [3]. Відомі

американські вчені в галузі аудиту Е. Аренс і Дж. Лоббек визначають такі етапи процесу аудиту як: планування та конструювання аудиторського підходу; тестування господарських операцій; перевірка окремих елементів сальдо; завершення аудиту [4].

Дж. Робертсон [5] виділяє тільки три етапи аудиту. Інша точка зору щодо визначення основних етапів аудиторської перевірки у більш узагальненому виді наведена російськими вченими О. Ковальовою та Ю. Константиновим [6]: підготовка і планування аудиторської перевірки; виконання аудиторських процедур і оформлення робочої документації; складання аудиторського висновку.

На сучасному етапі розвитку аудиту в Україні, аудиторський процес має багато недоліків до яких слід віднести наступні: наявність значної кількості нормативних актів, які не відповідають міжнародним стандартам аудиту; відносна обмеженість систем обліку і внутрішнього контролю, підприємства які не можуть висвітлити всю фактичну діяльність клієнта. Ще одним недоліком є те, що значна кількість аудиторських доказів, отриманих аудитором, мають не доказовий, а інформативний характер. Під час підготовки до проведення аудиторської перевірки аудитор має ретельно вивчити ті законодавчі та нормативно-правові акти, невиконання вимог яких може спричинити неправильне відображення даних у фінансовій звітності підприємства. Аудитори постійно працюють над тим, щоб максимально скоротити час перевірки, не знижуючи при цьому її якості, і отже, не збільшуючи аудиторського підприємницького ризику. Процес аудиторської перевірки повинен здійснюватися упорядковано, у певній послідовності за допомогою сукупності організаційних, методологічних і технічних методів, способів та прийомів. Грунтуючись на класичному підході Е. Аренса і Дж. Лоббека й сучасному підході О. Петрик [7], доцільно визначити п'ять основних етапів процесу аудиту:

1. Організаційний (попереднє ознайомлення із замовником аудиту та його діяльністю, з ініційоване листами – замовленнями і листами – зобов'язаннями, укладення договору на проведення аудиту; зокрема регламентується МСА 200, 210, 230);

2. Підготовчий (планування аудиторського процесу, перевірки системи внутрішнього контролю підприємства загалом, тестування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю за видами господарських операцій та окремими рахунками; перевірки окремих елементів сальдо (використовуються МСА 315, 330);

3. Основний (вибіркові інвентаризації та перевірки достовірності результатів інвентаризацій за період, що досліджується; перевірки правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності; використовуються МСА 500, 501);

4. Заключний (узагальнення результатів аудиту та складання аудиторського висновку (використовуються МСА 450, 520, 530, 560, 700, 705, 706, 720, 800);

5. Контрольний (контроль якості завершених завдань з аудиту; виконується згідно МСКЯ №1 та МСА 220).

Отже, чітке дотримання визначених етапів аудиторського процесу дасть змогу його оптимізувати та підвищити його ефективність.

Література:

1. *Про аудиторську діяльність: Закон України №3126-ХІІ від 29.05.1993р.*
2. *Аудит Монтгомері / Ф. Л. Дефліз, Г. Р. Дженік, В. М. О'Рейллі. – М.: Аудит: ЮНИТИ, 2006. – 542 с.*
3. *Білуха М.Т. Аудит: Підручник/ М.Т. Білуха – К.: «Знання», 2006 – 768с.*
4. *Аренс А. Аудит: Пер. з англ./А. Аренс, Дж. Лоббен – М.: Финанси і статистика, 2004. – 560 с*

5. Робертсон Дж. Аудит / Пер. з англ./Дж. Робертсон – М.: Контакт, 2004. – 496 с.

6. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2006. – 560 с.

7. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: Монографія. –К.: КНЕУ, 2003.- 260с.

Ткаченко К.В.,
студ. гр. МЕ-31,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Хром'як Н.В.,
асистент кафедри обліку та аналізу

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В АУДИТІ

Проблема вивчення взаємозв'язку економічного аналізу та аудиту є важливою і актуальною сьогодні, що неодноразово підкреслюється вітчизняними науковцями. І.Д. Лазаришина зазначає: «...економічний аналіз та аудит є науками та видами практичної діяльності, які синергетично пов'язані» [1, с.140].

О.А. Петрик звертає увагу на широку сферу застосувати економічного аналізу в аудиторській діяльності, причому «...сфери цих можливостей, збільшуються під впливом розширення цілей і завдань аудиту, конкретних вимог підприємства-клієнта або проблем, які поставлені перед аудитором» [2, с. 389].

Для поглиблення уявлень про економічний аналіз в контексті аудиторської діяльності і розробки рекомендацій з його практичного використання можуть бути поставлені наступні питання:

- визначення меж інтеграції економічного аналізу та аудиту;
- визначення форми застосування аналізу в аудиторській діяльності;
- визначення сутності аналітичних процедур аудиту та їх деталізація тощо.

Досить суперечливим є питання співвідношення економічного аналізу і аудиту, окреслення їх меж та ступеня інтеграції. Про відсутність єдності в цьому питанні свідчить неоднозначність висловлювання: "В систему аудиту входить контроль і аналіз як виробничої, так і маркетингової стратегії і тактики. Кінцевою метою аудиту є аналіз фінансових результатів та фінансового стану" [3, с.489]. Як бачимо, автор одночасно називає аналіз і складовою, і кінцевим результатом аудиту.

Можна говорити про подвійний характер застосування економічного аналізу в аудиторській діяльності: по-перше, економічний аналіз реалізується як метод пізнання економічного механізму підприємства, процесів формування та використання всіх видів ресурсів. Характер використання аналітичних процедур залежить від характеру послуг, які надаються – аудит чи консультаційні послуги, та цільових установок замовників аудиторської фірми щодо бажаного кінцевого результату. Також інтенсивність їх використання безпосередньо при здійсненні аудиторської перевірки залежить від етапу, наприклад на стадії попереднього планування ефективно проводити експрес-аналіз звітності та аналіз платоспроможності. Незважаючи на суспільне значення, аудит, в першу чергу, є підприємницькою діяльністю. Тому, на відміну від інших проявів контролю, економічний аналіз може реалізовуватись суб'єктами аудиту як окремий вид послуг або в складі інших консультаційних послуг. Комплексність та обсяги такого аналізу залежать від завдання, поставленою перед аудитором [3, с.497].